

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3194/2018. (VI. 8.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Mfv.I.10.729/2016/4. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Dr. Börcsök Rita, 6720 Szeged, Kárász utca 16., III/25.) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria 2017. július 5-én-én meghozott Kúria Mfv.I.10.729/2016/4. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a támadott ítélet ellentétes az Alaptörvény II. cikkével, XIII. cikkével, illetve 29. cikk (3) bekezdésével.
- [2] 1.1. Az indítványozó 1975. január 15. napjától állt ügyészségi szolgálati jogviszonyban, 2010. március 1. napjától vezető ügyészként teljesített szolgálatot. A Legfőbb Ügyész 2015. október 20. napján kézbesített intézkedésével az indítványozó ügyészségi szolgálati viszonyát 2016. április 30. napjával felmentéssel megszüntette, a Legfőbb Ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (továbbiakban: Üsztv.) 36. § (1) bekezdés *b*) pontja és (4) bekezdése alapján, mivel az indítványozó a nyomozó ügyészségek átszervezése miatt felajánlott beosztott ügyészi munkakört nem fogadta el. Az indítványozó nem kapott végkielégítést, ezért keresetében a végkielégítés (valamint annak kamatai) megfizetésére kérte kötelezni a Legfőbb Ügyészséget, tekintettel arra, hogy álláspontja szerint nem álltak fenn az Üsztv. 42. § (3) bekezdésében írt, a végkielégítés fizetését kizáró feltételek. Az első fokon eljáró bíróság ítéletével a keresetet elutasította, azonban a fellebbezést követően a törvényszék az ítéletet részben megváltoztatta és az indítványozó részére 8 112 080 Ft végkielégítést és ennek 2015. november 6. napjától számított, az érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű késedelmi kamatát ítélte meg. A törvényszék ítéletében foglaltak szerint ugyan az indítványozó az Üsztv. 42. § (3) bekezdésének alkalmazásában nyugdíjasként minősül, mert az ügyészségi szolgálati viszonya megszűnését követő napon a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. LXXXI. törvény (a továbbiakban: Tny.) 18. § (1)–(2) bekezdésében írt feltételeknek megfelelt, azonban a 42. § (3) bekezdés második mondatában az egyes tagmondatokat elválasztó írásjelek, illetve kötőszó nyelvtani értelmezésével arra a következtetésre jutott, hogy az ügyész akkor nem jogosult a végkielégítésre, ha egyben a felmentését a 36. § (1) bekezdés *f*) pontjára tekintettel maga kéri.
- [3] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság az Mfv.I.10.729/2016/4. sorszámú ítéletével a másodfokon hozott ítéletet hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A Kúria ítéletében foglaltak szerint valamennyi jogállási törvény esetén megállapítható, hogy a végkielégítés fizetésének célja az állását elveszítő, és így egzisztenciálisan kiszolgáltatottá váló munkavállaló anyagi megsegítése. Ugyanakkor a jogalkotó a más munkavégzésre irányuló jogviszonyokat szabályozó törvényekben sem kívánja végkielégítésben részesíteni azt a munkavállalót, akinek a magatartása, illetve nem egészségügyi alkalmatlansága idézi elő a felmentését. Amennyiben figyelembe vesszük a végkielégítés jogalkotói célját, akkor értékelni kell, hogy a nyugdíjra jogosultság megszünteti az egzisztenciális kiszolgáltatottságot. Ezért az elsőfokú bíróság jogértelmezése a helyes arról, hogy az Üsztv. 42. § (3) bekezdése második mondata első részében nem együttes feltételről van szó, mert nem jár végkielégítés az ügyésznek, nemcsak akkor, ha felmentését nyugdíjas minősülésére maga kéri, hanem ilyen kérelem hiányában is nyugdíjasként minősülő felmentett ügyésznek sem.
- [4] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletének meghozatala során nem vette figyelembe az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdésében foglaltakat, amely szerint a legfőbb ügyész kivételével az ügyész szolgálati jogviszonya az általános öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig állhat fenn. Ezzel összefüggésben a Kúria megsértette az Üsztv. 165/C. § e) pontjában foglaltakat is, mely szerint 2022. december 31-ig

az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdésében foglalt korhatár alatt az 1951-ben született ügyész tekintetében a 68. életévet kell érteni.

- [5] A Kúria jogszabálysértő módon adott helyt az elsőfokú bíróság jogértelmezésének megállapítva, hogy az indítványozó az öregségi nyugdíjkorhatár szerint nyugdíjas munkavállalónak minősül. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ennek nem mond ellent az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdésében meghatározott életkor, ugyanis az csupán azt a felső korhatárt állapítja meg, amelynek betöltése után az ügyész szolgálati viszonya tovább már nem állhat fenn. Ezen okfejtés az indítványozó álláspontja szerint nem helytálló, a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 294. § (1) bekezdés g) pont ga) alpontja ugyanis eltérően határozza meg az ügyész esetében azt, hogy mit jelent az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése. Az Alaptörvény 29. cikk (3) bekezdése, figyelemmel az Üsztv. 165/C. § e) pontjára, kétségtelenül és másképpen nem értelmezhetően rögzíti a 68. életévet mint az irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt. Emellett az egyes igazságügyi jogviszonyokban alkalmazandó felső korhatárral kapcsolatos törvénymódosításokról szóló 2013. évi XX. törvény 25. §-hoz fűzött indokolás egyértelműen és félreérthetetlenül szól arról, hogy a bírák és ügyészek vonatkozásában az átmeneti időszakban, azaz 2022. december 31. napjáig az Alaptörvényben meghatározott korhatárt kell tekinteni öregségi nyugdíjra vonatkozó életkornak. Hivatkozik továbbá az Alkotmánybíróság 33/2012. (VII. 17.) AB határozatára is, mely szerint a nyugalomba helyezés életkora, valamint a nyugellátásra való jogosultság életkora akkor válhat el, ha ez összhatásában, a következményeit illetően nem tekinthető hátrányosnak.
- [6] Az indítványozó álláspontja szerint a nyugdíjas korhatár 68 év helyett 62 évben történő megállapítása sérti az Alaptörvény II. cikkében foglalt élethez és emberi méltósághoz való jogot, valamint a XIII. cikkben foglalt tulajdonhoz való jogot is, tekintettel arra, hogy váratlan és indokolatlan beavatkozást jelent a magánszférába. Nem pusztán a bírók, hanem az ügyészek esetében is megállapítható, hogy életpályájuk, családi és tulajdoni viszonyaik tekintetében hosszabb időtartamú foglalkoztatási jogviszonyra alapoztak. Figyelembe véve azt a tényt, hogy az Alaptörvényben rögzített tulajdonhoz való jog a már megszerzett tulajdonra vonatkozik, álláspontja szerint az általa jogosan igényelt végkielégítés a szolgálati jogviszonyával összefüggésben szerzett vagyoni javak közé tartozik, melyre tekintettel annak mind jogalapja, mind összegszerűsége tekintetében jogos igénye áll fenn. Az indítványozó esetében a személyét ért sérelem kifejezett megnyilvánulásának tekintendő nyugdíjas minőségének megállapítása, ennek minden jogkövetkezményével együtt. Az indítványozó csupán önrendelkezési jogával és általános cselekvési szabadságával élt akkor, amikor a nyomozó ügyészségek átszervezése miatt felajánlott beosztott ügyészi munkakört nem fogadta el. Az indítványozó azonban ekkor nem volt tudatában annak, hogy döntésének jogkövetkezménye hátrányos lesz számára, hiszen a törvény alapján őt megillető végkielégítést nem fizették meg számára. Ennek tükrében *de facto* mérlegelési lehetőségétől fosztották meg, hiszen nem tájékoztatták előzetesen az Üsztv. rendelkezéseinek sajátos értelmezéséről.
- [7] Az Alaptörvény XXIII. cikkének (8) bekezdése által védett közhivatal viselése speciális kötelezettségek viselésével jár, ezen tisztségek betöltése bizonyos többletjogokat, garanciákat is biztosít a közhivatal viselői számára, mely az emberi méltóság elsődleges rétegén túlmutatva a közhivatal viselőnek az állam irányában tanúsított, a többi állampolgárhoz viszonyítva többletteleher vállalásával képez erősebb jogvédelmet. A közhivatal viseléséhez való jog mellett az ügyészek szolgálati jogviszonyának alkotmányi védelme is következik az Alaptörvény 29. cikk (1), valamint az Üsztv. 3. § (1) bekezdéséből is. E függetlenség ugyanakkor nem csupán a szervezetrendszerre, hanem a benne szolgálati jogviszonnyal rendelkező ügyészekre is kiterjed nem pusztán szolgálati helyük, hanem az egzisztenciájukat megalapozó javadalmazás tekintetében is. E javadalmazás szerves része a törvényben garantált tulajdoni váromány, mely az elvégzett munka ellenértékeként illeti meg az ügyészt. E kettős függetlenség egymással elválaszthatatlanul összefügg.
- [8] Az Üsztv. 24. § (3) bekezdésének rendelkezése szerint a legfőbb ügyész helyett más ügyészi munkakörbe történő áthelyezése esetén (melyhez nem járult hozzá) végkielégítés illeti meg. Az ügyészségi szervezetrendszer tagjaira irányadó jogszabályi rendelkezések alkalmazása során azonos tekintetbe kell venni a szervezetrendszeren belül vezető pozíciókat betöltő ügyészek jogállását. Ennek megfelelően indokolatlan módon nem tehető különbség a legfőbb ügyész helyettes jogállása, valamint az indítványozónak a Szegedi Nyomozó Ügyészségnél betöltött vezető ügyész pozíciója között. A Legfőbb Ügyészség az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 9. §-a szerinti közvetett hátrányos megkülönböztetést valósított meg, ugyanis megtagadta az indítványozót megillető végkielégítés juttatását annak ellenére, hogy az Üsztv. előírja ezen követelményt.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban járt el az ügyben. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz be-

- fogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek, különösen a 27. § szerinti érintettség, a jogorvoslat kimerítése, valamint a 29–31. § szerinti követelményeknek.
- [10] Az Abtv. 27. §-a alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [11] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. Jelen indítvány ugyanakkor nem vet fel sem bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.
- [12] Az Alkotmánybíróság ugyanis nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy a perorvoslati bíróság jogköréhez tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésben, jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon {3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3392/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [6]; 3017/2013. (I. 28.) AB végzés, Indokolás [3]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]; 3098/2014. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [28]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [13] Az indítványozó kifogásai valójában az Üsztv. 42. § (3) bekezdése második mondatának értelmezésére vonatkoznak, vagyis olyan törvényértelmezési kifogásokat terjesztett elő indítványában, melyek érdemi vizsgálatára az Alkotmánybíróságnak nincs lehetősége. A hivatkozott rendelkezés szerint nem jár végkielégítés, ha az ügyész legkésőbb az ügyészégi szolgálati viszony megszűnését követő napon nyugdíjasnak minősül, felmentését a 36. § (1) bekezdés *d), f)* pontjára hivatkozással maga kéri, valamint ha – rendkívüli lemondása kivételével – a határozott időre szóló ügyészégi szolgálati viszonya szűnik meg. Annak meghatározása azonban, hogy e rendelkezés értelmezésével ki minősül nyugdíjasnak, az eljáró bíróságok feladata. Az ügyben eljáró bíróságok nem vonták kétségbe a Tny. szerinti általános öregségi nyugdíjkorhatár irányadó jellegét. Az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott 29. cikk (3) bekezdése és ahhoz kapcsolódóan az indítványozó által felhívott jogszabályi rendelkezések csak azt rögzítik, hogy legkésőbb meddig állhat fenn az ügyész szolgálati viszonya, azokból következtetés a jogviszony valamely okból való megszűnéséhez kapcsolódó végkielégítésre való jogosultságra nem vezethető le. Az indítványozót e rendelkezések annyiban részesítik védelemben, hogy jogviszonya kötelező megszűnésének törvényi határideje kitolódik, azonban nem következik belőle, hogy az általános szabályok ne lennének alkalmazandók.
- [14] Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2018. május 29.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1942/2017.

• • •